

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0826U000878

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 07-04-2026

Статус: Запланована

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Іщенко Анатолій Анатолійович

2. Anatolii A. Ishchenko

Кваліфікація: викладач, 011

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-3274-5886

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 011

Назва наукової спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Галузь / галузі знань: освіта

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Освітні, педагогічні науки

Дата захисту:

Спеціальність за освітою: Середня освіта (англійська мова і література)

Місце роботи здобувача: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): PhD 12834

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 14.01.11

Тема дисертації:

1. Організаційно-педагогічні засади реалізації міждисциплінарних програм Еразмус+ у Європейському просторі вищої освіти
2. Organizational and Pedagogical Foundations for the Implementation of Erasmus+ Interdisciplinary Programmes in the European Higher Education Area

Реферат:

1. Дисертацію присвячено цілісному з'ясуванню теоретичних, нормативних, організаційних та змістово-процесуальних засад реалізації міждисциплінарних програм Еразмус+ у Європейському просторі вищої освіти. На основі аналізу, систематизації й узагальнення наукової інформації розглянуто концептуальну термінологію дослідження. На основі історико-генетичного та історико-порівняльного аналізу простежено становлення ідеї міждисциплінарності – від античної традиції єдності знання до сучасних постдисциплінарних концепцій. Із застосуванням поняттєво-термінологічного аналізу виявлено та зіставлено різні типи недисциплінарних підходів (мульти-, плюри-, крос-, трансдисциплінарність), уточнено їх відмінності та функціональні межі в освітньо-науковому просторі. З метою виявлення способів

інституційного закріплення ідеї міждисциплінарності в європейській політиці вищої освіти здійснено системний та порівняльно-історичний аналіз документів Болонського та Зальцбурзького процесів. З метою виявлення способів інституційного закріплення міждисциплінарності як стратегічного орієнтиру розвитку університетів здійснено системний, порівняльно-аналітичний та політико-документальний аналіз ключових нормативних і стратегічних документів ЄС у сфері вищої освіти та досліджень. У дослідженні здійснено історико-генетичний, структурно-хронологічний та нормативно-документальний аналіз розвитку програми Еразмус+ як інструменту інтернаціоналізації вищої освіти в Європейському Союзі. За допомогою аналізу політичних документів, програм дій та рішень інституцій ЄС реконструйовано основні етапи становлення програми: початковий (1973-1976), до-еразмусівський (1977-1987) та еразмусівський (з 1987 р. дотепер), що дозволило простежити трансформацію Еразмус від експериментальних форм співпраці до системного механізму мобільності, партнерств та освітніх реформ. Здійснено системний, структурно-функціональний та нормативно-документальний аналіз організаційних і змістово-процесуальних засад програми Еразмус+ у межах ЄПВО. Доведено, що організаційна модель Еразмус+ функціонує не лише як інструмент фінансування, а як механізм інтеграції освіти, досліджень, інновацій і суспільної взаємодії, формуючи умови для переходу університетів до міждисциплінарних і проблемно-орієнтованих форматів діяльності. У дисертаційному дослідженні здійснено системний та порівняльний аналіз реалізації міждисциплінарного підходу в ключових напрямках програми Еразмус+ (KA1, KA2, KA3, Жан Моне) з метою виявлення тенденцій і специфіки його інституційного втілення. Сформовано систему критеріїв оцінювання ефективності впровадження міждисциплінарності в освітніх і науково-освітніх проектах та інституційних практиках закладів вищої освіти (за її допомогою проаналізовані всі розглянуті проекти і зроблені висновки про ступінь їх ефективності), що охоплює стратегічну релевантність, інституційні зміни, рівень інтеграції дисциплін, якість освітнього процесу, залучення стейкхолдерів, результативність, сталість і масштабованість. Розроблено комплекс практико-орієнтованих рекомендацій для науково-педагогічних працівників щодо інституційного впровадження результатів міждисциплінарних проектів Еразмус+ в освітній процес закладів вищої освіти України, який передбачає аналітичне узгодження проектних напрацювань із чинними освітніми програмами, їх дидактичну інтеграцію, утвердження міждисциплінарності як принципу педагогічного проектування, створення внутрішніх механізмів поширення інновацій, розвиток рефлексивної педагогічної культури та підтримку довготривалих міжнародних академічних партнерств. Це дало змогу обґрунтувати модель трансформації індивідуального проектного досвіду у спільний ресурс інституційного розвитку та оновлення освітніх практик університету. Сформульовано також систему рекомендацій для закладів вищої освіти, спрямовану на інституціоналізацію результатів міждисциплінарних проектів Еразмус+ шляхом їх формального закріплення в освітніх програмах, внутрішніх нормативних документах і стратегічних планах розвитку, створення механізмів підтримки й масштабування ефективних практик, інтеграції інновацій у систему забезпечення якості освіти, визнання проектної діяльності як складової професійного зростання викладачів та формування культури інновацій і міждисциплінарної співпраці як основи стратегічної модернізації університетів у контексті європейської інтеграції.

2. The thesis is devoted to a comprehensive clarification of the theoretical, regulatory, organizational, and content-procedural foundations for the implementation of Erasmus+ interdisciplinary programmes in the European Higher Education Area. Based on the analysis, systematization, and generalization of scholarly information, the conceptual terminology of the study has been examined. By means of the historiographical method, the key stages of scholarly reception of this phenomenon have been systematized in the works of Plato and Aristotle, Renaissance humanists, Enlightenment thinkers, classical nineteenth-century social scientists, and leading theorists of the twentieth and twenty-first centuries. To identify the modes of institutional entrenchment of the idea of interdisciplinarity in European higher-education policy, a systemic and comparative-historical analysis of documents of the Bologna and Salzburg processes was conducted. In order to identify the modes of institutional entrenchment of interdisciplinarity as a strategic guideline for university development, a systemic, comparative-analytical, and policy-documentary analysis of key EU regulatory and strategic documents in higher education and research was conducted. The study undertakes historical-genetic, structural-chronological, and

regulatory-documentary analysis of the development of the Erasmus+ programme as an instrument of higher-education internationalization in the European Union. Based on an analysis of policy documents, action programmes, and decisions of EU institutions, the main stages of the programme's formation are reconstructed: the initial stage (1973-1976), the pre-Erasmus stage (1977-1987), and the Erasmus stage (from 1987 to the present), which makes it possible to trace the transformation of Erasmus from experimental forms of cooperation to a systemic mechanism for mobility, partnerships, and educational reform. A systemic, structural-functional, and regulatory-documentary analysis of the organizational and content-procedural foundations of the Erasmus+ programme within the EHEA has been conducted. Using structural-logical reconstruction, it is established that Erasmus+ integrates mobility, strategic partnerships, innovation, digital transformation, inclusion, and sustainable development into a single programme architecture. Particular emphasis is placed on the role of interdisciplinarity as a foundational principle underpinning projects, joint programmes, and university alliances. Within the thesis research, a systemic and comparative analysis of the implementation of the interdisciplinary approach across key strands of the Erasmus+ programme (KA1, KA2, KA3, and Jean Monnet) is conducted in order to identify trends and the specificities of its institutional enactment. A system of criteria for assessing the effectiveness of implementing interdisciplinarity in educational and research-and-education projects and in the institutional practices of higher education institutions has been developed (the system was applied to analyse all projects considered and to draw conclusions regarding the degree of their effectiveness). A set of practice-oriented recommendations for academic and teaching staff has been elaborated regarding the institutional adoption of outcomes from Erasmus+ interdisciplinary projects within the educational process of higher education institutions in Ukraine. The proposed set includes: analytical alignment of project outputs with existing educational programmes; their didactic integration; the consolidation of interdisciplinarity as a principle of pedagogical design; the establishment of internal mechanisms for disseminating innovations; the development of a reflective pedagogical culture; and support for long-term international academic partnerships. This makes it possible to substantiate a model for transforming individual project experience into a shared resource for institutional development and the renewal of university educational practices.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

1. Іщенко, А. (2022а). Міждисциплінарний підхід як пріоритетна стратегія розвитку вищої освіти в країнах ЄС. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2(116), 265-276. Режим доступу: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2022/10/28-1.pdf>.
2. Іщенко, А., & Сбруєва, А. (2022). Міждисциплінарний підхід у підготовці магістрів: досвід проєктів Еразмус+. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 3(117), 274-286. Режим доступу: <https://pedscience.sspu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/09/Іщенко.pdf>.
3. Іщенко, А. А. (2023). Рецепт міждисциплінарного підходу в науковій думці. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки, 3(114), 16-28. Режим доступу: [https://doi.org/10.35433/pedagogy.3\(114\).2023.16-28](https://doi.org/10.35433/pedagogy.3(114).2023.16-28).
4. Ishchenko, A. (2025a). Interdisciplinary projects of the Erasmus+ strategic partnership: the potential for the development of higher education in the EU and Ukraine. *Economics & Education*, 10(1), 54-58. <https://doi.org/10.30525/2500-946X/2025-1-7>

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0121U107883

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Сбруєва Аліна Анатоліївна
- Alina Sbruieva

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

- Локшина Олена Ігорівна
- OLENA Lokshyna

Кваліфікація: д.пед.н., професор, 13.00.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Інститут педагогіки Національної академії педагогічних наук України

Код за ЄДРПОУ: 02141221

Місцезнаходження: вул. Богдана Хмельницького, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Національна академія педагогічних наук України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Боярська-Хоменко Анна Володимирівна
2. Anna V. Boiarska-Khomenko

Кваліфікація: д.пед.н., доц., 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-1818-3074**Додаткова інформація:****Повне найменування юридичної особи:** Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди**Код за ЄДРПОУ:** 02125585**Місцезнаходження:** вул. Алчевських, Харків, Харківський р-н., 61002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Рецензенти****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Чернякова Жанна Юріївна
2. Zhanna Y. Chernyakova

Кваліфікація: к. пед. н., доц., 13.00.01**Ідентифікатор ORCID ID:** Не застосовується**Додаткова інформація:** <https://scholar.google.com.ua/citations?user=6XwDDDoAAAAJ&hl=uk>**Повне найменування юридичної особи:** Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка**Код за ЄДРПОУ:** 02125510**Місцезнаходження:** вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна**Форма власності:** Державна**Сфера управління:** Міністерство освіти і науки України**Ідентифікатор ROR:****Власне Прізвище Ім'я По-батькові:**

1. Семеніхіна Олена Володимирівна
2. Olena V. Semenikhina

Кваліфікація: д. пед. н., професор, 13.00.04**Ідентифікатор ORCID ID:** 0000-0002-3896-8151**Додаткова інформація:** ;<https://scholar.google.com.ua/citations?user=hWgJgUEAAAAJ&hl=uk>**Повне найменування юридичної особи:** Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Код за ЄДРПОУ: 02125510

Місцезнаходження: вул. Роменська, Суми, Сумський р-н., 40002, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Семеног Олена Миколаївна

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Семеног Олена Миколаївна

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Чистякова Ірина Анатоліївна

Реєстратор

Юрченко Тетяна Анатоліївна

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна